

Evropská směrnice – a co dál?

Návrh novely směrnice o nabývání a držení zbraní byl i přes odpor českých a dalších europoslanců schválen Evropským parlamentem v restriktivní podobě. Ještě ho sice musí schválit Rada EU, ale jelikož Parlament směrnici schválil v podobě navržené Radou, nelze očekávat, že by nastaly nějaké další změny. Následovat bude zveřejnění ve Věstníku EU, pak začne běžet lhůta 15 měsíců na implementaci – tedy zavedení nových omezení do právního řádu. Jaké jsou tedy možnosti?

1. NEIMPLEMENTACE

Evropská směrnice není přímo účinná – občané nemají povinnost se jí řídit. Její efekt spočívá v tom, že ukládá státům povinnost zavést přijatá opatření do svého právního řádu (kterým už se občané řídit musí). Tedy pokud vláda nepředloží návrh zákona, který by tyto změny zaváděl, nebo pokud parlament takový návrh odmítne schválit, omezení obsažená ve směrnici v ČR nezačnou platit. V takovém případě ovšem může Evropská komise uložit České republice sankce; a jelikož je ČR v pozici rebelů, který si troufl vzdorovat a byl poražen, lze předpokládat, že se Komise v tomto směru opravdu vyřadí.

Existuje ovšem jeden dokonale legální způsob, jak směrnici neimplementovat, a tím je změna ústavního zákona č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR, která právě leží ve Sněmovně. Smlouva o fungování Evropské unie v člancích 4, 72 a 276 výslovně říká, že vnitřní bezpečnost státu zůstává výlučnou kompetencí členských států a ani Evropský soudní dvůr o těchto záležitostech nemůže rozhodovat. Smlouva o fungování EU je navíc jednou ze zakládajících smluv, které nesmí být měněny bez souhlasu všech členských států.

Pokud by tedy bylo civilní držení zbraní učiněno součástí koncepce vnitřní bezpečnosti ČR, jak navrhuje poslanecký návrh změny ústavního zákona o bezpečnosti ČR, stalo by se podle Smlouvy o fungování EU záležitostí spadající do výlučné kompetence České republiky.

2. IMPLEMENTACE „PO ČESKU“

Každý, kdo směrnici opravdu četl a zbraňové legislativě rozumí, si jistě všiml, že obsahuje mnoho děr a potenciálních klíčků. Holt když byrokrat píše normu pro něco, čemu houby rozumí, tak ani ten zákaz nedokáže napsat tak, aby fungoval. Například výjimka pro rezervisty se dá vyložit tak široce, aby zahrnovala všechny lidi s brannou povinností, tedy všechny občany ve věku 18 – 60 let.

Hlavním problémem tohoto řešení je ale jeho dočasnost. V současně schválené verzi směrnice je ustanovení, že za dva roky po implementaci (a pak každých dalších pět let) má Evropská komise provést hodnocení účinnosti přijatých opatření a případně navrhnout další; a Komise prohlásila už teď (tedy nejen PŘED vyhodnocením účinnosti změn, ale dokonce ještě před jejich zavedením!), že schválená omezení považuje za málo přísná a že rozhodně půjde po dalším zpřísnění. Tedy i kdybychom tentokrát směrnici nějak „ošvejkovali“, za dva roky si Komise přijde pro další kolečko salámu – a pak každých pět let pro další a další a další. Jednou prostě dojdeme do situace, kdy se budeme muset buď vzepřít, nebo se smířit s tím, že si necháme zakázat všechno; a čím déle budeme čekat, tím horší šance pak budeme mít.

3. ŽALOBA K EVROPSKÉMU SOUDNÍMU DVORU

Sleduji, že tohle je v poslední době mezi politiky oblíbená nota: „*Nesouhlasím s neimplementací, nesouhlasím se změnou ústavy, ale souhlasím s podáním žaloby na Evropskou komisi.*“

Domnívám se, že důvod je jednoduchý: podepsání žaloby je vnímáno jako bezpracný a bezpečný způsob, jak se vyhnout odpovědnosti – zvláště u těch politiků, kteří před rokem hrdinně hlasovali pro usnesení, že se směrnici nesouhlasí. Připojit svůj podpis pod žalobu nic nestojí; a až Evropský soudní dvůr žalobu smete ze stolu (pokud se tak nestane, rád se veřejně omluvím), bude takový politik říkat: „*Ouha, žalobu nám zamítli – je mi líto, občané, musíme ta omezení vašich práv zavést. Ale já za to nemohu, já jsem za vás bojoval – podívejte, tady je pod žalobou můj podpis!*“ Bylo by asi vhodné jim naznačit, že se nenecháme opít rohlíkem.

(Je samozřejmě nutné rozlišovat mezi politiky, kteří připojili k žalobě svůj podpis jako laciné alibi, a mezi politiky, kteří učinili pro obranu práv českých občanů vše, co bylo v jejich možnostech, včetně podání žaloby. Ti druzí si naopak zaslouží náš respekt.)

Jako nejlepší možnost, jak se vypořádat se směrnici, tedy vidím přijetí ústavní změny, která civilní držení zbraní propojí s vnitřní bezpečností a národní obranou, a k tomu samozřejmě i přijetí navazujících zákonů, které zajistí, že to propojení bude reálné a nikoli pouze na papíře – například návrh zákona o branných spolcích, který navrhuje ministerstvo obrany. Civilní držení zbraní se tak stane koncepční součástí vnitřní bezpečnosti členského státu, na kterou se podle základních evropských smluv regulatorní moc EU výslovně nevztahuje.

*David Karásek
mluvčí a člen představenstva LEX*